N°. 3558. 1859.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.

Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

WOENSDAG 19 JANUARIJ.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden, worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 18 Januarij.

De geheime genootschappen werpen eene niet zeer eervolle schaduw op het Protestantismus in Nederland. Er iets onedelmoedigs in, als de meerderheid in de [illegible] gerlijke zamenleving bij verrassing te bespringen. Daarenboven is het eene zonderlinge manier van getuigenis te geven van zijne vaderlandsliefde, als men onder den grond van het vaderland de loopgraven aanlegt, waarin men vijandschap, haat en nijd van burger tot burger aankweekt, aanvuurt, en tot die gisting opvoert, dat de eene landgenoot den anderen door slinksche wegen van zijn levensonderhoud tracht te berooven. Natuurlijk zoeken de werken van dezulken de duisternis. Maar de vrienden des lichts betrachten daarom de door onze tegenstanders geschuwde openbaarheid. De meeste Protestanten keuren de werken der duisternis af en onttrekken zich daaraan. Vele van degenen, die er aan deel nemen, doen zulks ter goeder trouw, omdat zij door groote woorden misleid de strekking daarvan niet begrijpen. Weinige zijn zij in getal, die met voorbedachten rade, wetende wat zij doen, aan de geheime genootschappen deel nemen. Dat zijn namelijk de drijvers met eenige handlangers. Deze te ontmaskeren is eene nuttige taak, sinds jaren vervuld door den *Katholiek*, die zich steeds beijverd heeft openbaar te maken, al wat hem van de geheime genootschappen gewerd. Dezer dagen heeft hij in twee Nommers verslagen van „*Welstand*" medegedeeld. Wij haasten ons, gelijk wij steeds gedaan hebben, die uit den *Katholiek* over te nemen.

HET GEHEIM GENOOTSCHAP „WELSTAND" IN 1857, EN TWEE AANSPRAKEN VAN PROF. N. C. KIST.

De zes en dertigste Algemeene Vergadering der Protestantsche Maatschappij: tot bevordering van *Welstaud*, voornamelijk onder landlieden, werd het vorig jaar den 12 Junij te Utrecht gehouden. Uit het verslag er van nemen we het volgende over.

Het boekjaar 185$^{6}/_{7}$ werd wel aangevangen met een kassa van ruim *f* 14,000, doch in geen enkel jaar is er zoo weinig tot ondersteuning van gemeenten en huisgezinnen gedaan, deels van wege de jaarlijksche aflossing der in 1852 tot 1854 opgenomen kapitalen, deels door „het tot stand brengen van reeds aanbestede of nog aan te besteden nieuwe gebouwen". Werkelijk is er slechts ééne enkele ondersteuning geschied, zoo nietig echter, dat zij dien naam niet verdient. — Het werk der *Permanente Commissie* bestond voornamelijk in vergrooting of verbetering der reeds bestaande ondersteuningen, door aankoop van bouw- en weiland, heide- en boekgronden, afkoop van tiendlast en dergelijke. Behalve de kosten voor reparatiën aan huizen, schuren enz., werd er voor zes nieuwgebouwde hoeven *f* 13,000 uitgegeven.

Afgewezen of niet gelukte voorstellen tot aankoop en ondersteuning waren er geweest 16 in Noord-Brabant, 5 in Gelderland, voor welke 21 eene som vereischt werd van *f* 44,412.

Van hetgeen *door of op last van het Hoofdbestuur verrigt is*, melden we dit weinige. Op een verkocht eigendom werd *f* 238,53½ *gewonnen*, op een ander *f* 902,96½, en nog een ander, 'twelk men niet verhuren kon, *f* 898,90 *verloren*.

De uitkomst der inspectie over de meeste ondersteuningen in Noord-Brabant was over het algemeen hun voorgekomen, zeer bevredigend te zijn. Doch men had veelal de onroerende goederen niet tegen brand verzekerd, hierop was met goed gevolg aangedrongen.

„Wederom werd aan de Redactie van den Evangelischen Almanak toegezonden een opstel, 't welk de strekking had om door een *drietal* voorbeelden de gezegende werking der Maatschappij van Welstand tot instandhouding van zeer kleine gemeenten, in het licht te stellen." Het werd ook overgedrukt en „in ruimen getale ter verspreiding aan Bestuurders en Correspondenten toegezonden."

Een gecommitteerd lid van 't Hoofdbestuur, de heer van der Wijnperse, heeft bereidwillig „de vergaderingen tot daarstelling eener Protestantsche Unie" (te Utrecht) bijgewoond.

„Aan de Onderwijs-Commissie werd op verzoek wederom toegestaan een subsidie van *f* 500."

„Met uitzondering van sommige hebben de meeste Ringen meer of minder verlies van leden te betreuren gehad. Over het geheel tellen wij 127 leden minder dan voorleden jaar [207 *waren er afgegaan en slechts* 80 *bijgekomen*], en is het eindcijfer zoo naauwkeurig mogelijk bepaald op 2825 leden.

In het overzigt van den Staat der Maatschappij vonden we deze aanteekening: „Onder de Contribuanten van eene der afdeelingen (onder den ring van *Alkmaar*) behoort ook eene Roomschgezinde, die daartoe genoopt was door het lezen van de laatste aanspraak en het Verslag." — Wat mag dat wel voor eene Roomschgezinde wezen? Eene of andere Janseniste dame welligt?

SCHETS DER REKENING.

Ontvangst.

1. Kassa 1856	*f* 14485.69½	
2. Toelagen.	„ 14952.47½	
3. Giften	„ 1901.47	
4. Terugbetalingen . . .	„ 5913.89½	
5. Huren en renten . . .	„ 8878.31	
Totaal . .		*f* 46131.84½

Uitgave.

1. Aan de eigendommen .		*f* 27965.44½	
2. Aflossing en renten . .		„ 6804.75	
3. Administratie-kosten . .		„ 2675.08 (1)	
a. Hon. v. d. boekh.	*f* 600.00		
b. Id. van den kash.	„ 100.00		
c. Vers. v. d. boekh.	„ 63.89		
d. Id. van den kash.	„ 25.60½		
e. Sal. v. d. aman.	„ 120.00		
f. Versch. van id.	„ 11.15		
g. Kassiers-reken.	„ 15.33½		
h. Druk- en kantoorbehoeften. . .	„ 429.73		
i. Idem	„ 27.50		
k. Kadastr. kaart. .	„ 5.70		
l. Versch. van best. en corresp. . . .	„ 258.01		
m. Id. van admin.	„ 148.05		
n. Kost. d. alg. verg.	„ 54.20		
o. Id. v. 't hoofdb.	„ 58.25		
p. Reisk. ter algem. verg. en van 't hoofdbestuur . .	„ 177.00		
q. Insp.-kosten . .	„ 239.47		
r. Bedediende der perm. commissie	„ 26.00		
4. Buitengewone uitgaven: Aan de onderwijs-comm., bijbel-, zendel.-, traktaatgenootsch. en N. Mettray		*f* 526.92	
Totaal . .			*f* 37972.19½

Kassa op 15 April 1857 . .	*f* 8159.65

Het Fonds bedroeg op denzelfden datum ruim een *half millioen*, namelijk *f* 506,757.41.

Van de werkzaamheden ter vergadering zelve zij nog dit gemeld, voor den heer Bierhaus te Breda werd tot gewoon lid van het Hoofdbestuur en de Permanente Commissie gekozen de heer W. Collard aldaar.

Met belangstelling werden aangehoord de Rapporten: 1°. van de Nederlandsche Commissie tot Christelijk Onderwijs; 2°. van de Algemeene Commissie van Zamenwerking der drie Protestantsche Genootschappen. *Welstand*, *Unitas* en *Christelijk Hulpbetoon*; 3°. van de Commissie tot de Statistiek: 4°. van de Afgevaardigden tot de Algemeene Vergadering der beide Zuster-Genootschappen.

Verder „gaf het verlies van leden stof tot zamenspreking in het belang der Maatschappij en der Protestantsche Genootschappen in 't algemeen; bij welke gelegenheid een der aanwezige Correspondenten, op zijn verlangen, een woord sprak tot aanbeveling der oprigting van Hulpgenootschappen, voornamelijk ten platten lande, wier leden beurtelings bij de verbondene genootschappen konden afgevaardigd worden enz.".

INWIJDINGSREDE VAN PROF. N. C. KIST.

We komen nu op de Aanspraak van den Voorzitter, Prof. N. C. Kist. Met opzet deelden we eerst den hoofdinhoud van 't Verslag mede, om te beter en toon en strekking zijner rede te begrijpen. Hiertoe echter is 't nuttig, ook zijne eerste Aanspraak te kennen, waarmede hij in 1855 het voorzitterschap van *Welstand* aanvaardde. Als volijverig president grijpt hij naar allerlei middelen, om de altoos voortgaande vermindering van het ledental te keeren en het „kwijnend" leven van 't geheim genootschap, hetwelk hij zich eene eer acht te presideren op nieuw te bezielen.

Na een reeks van pligtplegingen vol zelfbehagen, geeft hij in zijne intreerede twee gronden aan, waarom hij eindelijk over alle aarzeling en bezwaar henenstapte: vooreerst, zijne hooge ingenomenheid met eene Maatschappij, die het eerste voorbeeld gaf, „om tegenover den sluwen en magtigen vijand, die sedert langen tijd ons belaagde, door de handen ineen te slaan, de meer en meer bedreigde zaak van het Protestantisme te schragen"; ten andere, wijl hij geroepen werd, om de plaats van den „Vereeuwigden" Royaards in te nemen, wiens zienswijze omtrent den werkkring der Protestantsche genootschappen ook de zijne is.

Dat geeft hem aanleiding, reeds dadelijk „*een blik te werpen op den gang, dien de handhaving der Protestantschen zaak in Nederland tot hiertoe genomen heeft, en op de wenken en lessen, welke door dien gang ons gegeven worden.*" — De nieuwe voorzitter, het zal blijken, is met den tegenwoordigen *gang niet* ingenomen, want men werkt niet zamen, maar tegen elkander in. De stichter van *Welstand* had uitsluitend het oog op Noord-Brabant, en enkel op *landlieden*. Wie dacht er toen nog aan, „dat spoedig reeds die algemeene kruistogt zou losbarsten, met het uitsluitend doel, om zelfs in het zoo innig en overwegend protestantsche Nederland, elken meer winstgevenden tak van bedrijf of nijverheid, langs allerlei wegen en reeds met al te gelukkigen uitslag, uit protestantsche handen te wringen?" — [*Maak u, Katholieke Lezer! niet boos over die schaamtelooze en brutale leugen van den professoralen voorzitter, die hier, en meermalen, den Katholieken verwijt, wat juist van Protestantsche zijde wordt gedaan; maar hoor wat hij verder in zijne verhitte verbeelding heeft aanschouwd:*]

„Het kwaad klom als ziender oogen, toen Rome's legermagt, als ware zij van de overwinning zeker, hare gelederen stout ontplooide en het eensklaps in het oog viel, hoeveel grond het Protestantisme in Nederland allerwege reeds werkelijk en onherstelbaar verloren had" — toen moest *Welstand* kiezen, of zich meer veralgemeenen, of aan anderen overlaten wat er verder te doen viel. Vooral dit laatste is geschied. En waardoor? „Naarmate door eene reeks van groote gebeurtenissen: door de Keulsche zaak, de gemengde huwelijks-quaestie, de Concordaats- en Placetgeschillen, de[n] Pausselijke[n] banbliksem [tegen de verspreiding van] Gods woord, de[n] Triersche[n] rok en wat nog zoo veel meer, de roomsche eischen en overmoed zich alom openbaarden; naarmate alzoo het protestantsch gevoel hierdoor geërgerd werd, en als met opzet [!?] getergd; — naar die mate werd, gelijk elders, zoo vooral ook in Nederland, de tijd der Protestantsche Genootschappen geboren."

„*Unitas* ging vooraan, om, zoo men zich voorstelde,

---

(1) Hoe dit *totaal* der administratie-kosten overeen te brengen is met de *specifieke opgave* er onder, weten we niet.

Het *totaal* is gesteld	*f* 2675.08
De specifieke opgave bedraagt	„ 2359.89
Alzoo niet verantwoord . . .	*f* 315.19

Waarschijnlijk is er een post van *drie honderd vijftien gulden en negentien cent* in de opgave voorbijgezien.

op groote schaal en met uitgestrekte hulpmiddelen, door het ondersteunen van *handel en nijverheid*, de protestantsche kracht in Neêrland te schragen, misschien wel om van lieverlede, in Welstands plaats, tot een centraalpunt voor de handhaving van het Nederlandsch Protestantisme te worden." [*Geen vleijend kompliment voor de aanwezige afgevaardigden van dat geheim genootschap!*]

„Straks echter, daar staat *Christelijk Hulpbetoon* haar op zijde of welligt beter gezegd, tegen haar over, om, schoon naar kleiner maatstaf, hetzelfde te doen wat *Unitas* begonnen was, door protestantsche belangen tegen den overal hen belagenden vijand te steunen.

„Inmiddels treedt ook *Phylactèrion* aan het licht, niet als Maatschappij, maar als Broederschap en Verbindtenis, om getrouwheid aan protestantsche belijdenis en beginselen ook onder de mindere klassen der bevolking te wekken en aan te vuren, en tevens daartegen te waken, dat het Protestantisme ook op staatkundig gebied niet worde overvleugeld."

De „dusgenoemde Aprilbeweging" — gaat de Professor voort — „die door onkunde en partijzucht miskende opwelling van het verontwaardigde Protestantsch nationaal-gevoel, [*dat* NATIONAAL *gevoel is des redenaars stokpaardje: hoe aanhitsend!*] maar welke de kiem van altijd nog krachtiger beweging, [*hoe dreigend!*] waar die zal noodig zijn, in zich sluit, „kon niet voorbijgaan" zonder nieuwe echt protestantsche behoeften te openbaren en te bevredigen. „Zij riep de *Evangelische* maatschappij in het leven, „niet om, gelijk hare overige zusters, slechts eene *tuenda* te zijn, maar om pogingen aan te wenden om het miskende en verduisterde Evangelie-licht ook voor den Roomschen medeburger te ontsteken en dezen ook daardoor te meer [*hoort! onburgerlijke Katholieken hoort!*] tot een burger van Nederland te maken."

Doch nu — en dat hindert *Welstand's* voorzitter geweldig — was er aan het stichten van nieuwe Protestantsche Genootschappen nog geen einde. Vooral door zulken, „die met onze nederlandsche inrigtingen ontevreden of daaraan vijandig zijn," werd „in het aan Protestantsche genootschappen zoo overrijke Nederland" een vertakking van het Duitsche *Gustaf-Adolf-Verein* tot stand gebragt [*hetwelk, gelijk wij onzen lezers mededeelden zich hoofdzakelijk voor het bouwen van Protestantsche scholen, kerken en 't onderhoud van schoolmeesters en predikanten beijvert.*] Hij verheugt er zich over, voor zooverre daarin een getuigenis ligt van den ontwaaken protestantschen geest, maar - vervolgt hij - hij ontveinst zich „*de alles overwegende bezwaren en de overgroote nadeelen niet, welke aan het afgescheiden bestaan van zulk eene veelheid van protestantsche instellingen in Nederland uit den aard der zaak en bij toeneming verbonden zijn.*"

Die bezwaren worden nu uiteengezet. Als eigenmagtig werkende ligchamen, „staan zij niet alleen *nevens*, maar helaas! in zoo menigerlei opzigt, ook *tegenover* elkander. Zij wekken ieder voor zich een *esprit de corps*, hetwelk de krachtige bevordering van aller belang en doel maar al te veel in den weg staat. Als *parasieten* ontrooven zij wederkeerig elkander hare sappen en hare levenskracht. Elke nieuwe vereeniging vorderde daarom eene telkens kleinere toelage en onttrok alzoo leden aan de vroeger bestaande; of deze laatste werden gedwongen van hare vroegere hoogte af te dalen, en zich ook met eene kleinere gift tevreden te stellen en te behelpen. Geen wonder dat zij elkander wel eens met een naijverig en argwanend oog aanschouwden! Reeds in de tweede algemeene Vergadering van *Unitas* klaagde de voorzitter „dat de oprigting van *Hulpbetoon* voor velen een schild geworden was, waarachter zij hunne gehechtheid aan het goed der wereld verbergden." En hoe dikwijls — voegt hij er aan toe — heeft later diezelfde of soortgelijke klagt kunnen herhaald worden! [*Alweder niet vriendelijk van den Professor, voor de daar tegenwoordig gecommitteerden van* Hulpbetoon!]

„*Unitas* zelve moest haar oorsprokelijk karakter gedeeltelijk opgeven. Doch vooral *Welstand* was het [*het oudste der geheime genootschappen, hetwelk de spreker toen voor 't eerst presideerde*], vooral *Welstand* was het welke door dit telkens vernieuwde verschijnsel in haren welstand verkort en alzoo in hare werking belemmerd werd; ja straks zult gij vernemen, hoe het getal harer leden in de Hoofdstad des Rijks zelfs reeds tot een derde van het vroeger cijfer is afgedaald," — [*En die vermindering, kunnen we er bijvoegen, gaat nog altoos voort, ondanks allen ijver dien de voorzitter te koste legt, om oude leden te behouden en nieuwe te winnen. Vóór zijn presidentschap, hetwelk hij in* 1855 *'t eerst bekleedde, telde* Welstand *nog* 3,262, *in* 1857 *had het slechts* 2895 *leden. Dat jaar dan ook heeft zij mede om andere er bijkomende redenen, geene nieuwe onderstandingen durven aannemen, ofschoon er* 21 *aanvragen waren geweest.*]

„Maar bovendien, — dus gaat de Voorzitter op zijn tweede bezwaar over — hoeveel kostelijke met moeite te zamen gebragte penningen, en hoeveel nog kostelijker tijd, gingen er en gaan er, bij dezen staat van zaken, door al dat afzonderlijk vergaderen en reglementeren en delibereren en complimenteren, bijna zonder eenige vrucht voor de goede zaak zelve, verloren! Vooral, hoe groot is het nadeel, dat, ten gevolge van zulk een' separatistischen toestand, inzonderheid aan de plaatselijke protestantsche behoeften en belangen, die vaak dadelijke en eendragtige hulpbetooning vereischen, aanhoudend wordt toegebragt!

„En nu heb ik het grootste kwaad nog niet genoemd, hetwelk uit zulk eene versnippering van krachten noodwendig geboren wordt." Wat maakte en maakt onzen vijand zoo magtig? Juist wat bij ons volstrekt niet wordt aangetroffen: „die eenheid van doel en van zamenwerking." [*Wat nu volgt is geheel op oratoriesch effekt berekend; de Roomschen die het lezen, zullen wel verbaasd staan, dat zij, zonder iets er van te weten of te bedoelen, zoo ontzaggelijk veel hebben uitgewerkt; maar wat gevoel moet er bij hen wel opkomen, als Prof. Kist alweder hun brutaal weg juist datgene te laste legt, wat* ZIJ *Protestanten sedert jaar en dag aan die verschoven Roomschen hebben gedaan.*]

„'t Is dan door die eenheid van doel en zamenwerking — bazuint de redenaar — waardoor hij, (die overmagtige Roomsche vijand) „niet eerst sedert heden of gisteren, maar lang zelfs vóór dat wij er iets van bespeurden, ons onherstelbare verliezen heeft toegebragt. Waardoor hij onzen burgerlijken en maatschappelijken toestand reeds heeft verwrikt, en zoo menigen tak van nijverheid in de steden, zoo menig landbedrijf op de dorpen, uit onze handen reeds in de zijne deed overgaan. Waardoor hij aan vele oorden de pachthoeven of andere eigendommen van Protestanten, van lieverlede bijna uitsluitend met roomsche bruikers wist te bezetten. Ja, waardoor bewerkt is, dat tot in het hart van Holland toe, gemeenten zijn aan te treffen, aan welke eerlang, door steeds verminderend ledental, het regt op een eigen' Leeraar geheel zal ontnomen zijn, en zulks ofschoon het plaatselijk grondbezit vaak uitsluitend aan Protestanten toebehoort." [*Maar nog is de ontvlamde redenaar, die hier, om het effekt, blijkbaar overdrijft, niet uitgevuurd, hij heeft nog meer patronen in zijn tasch.*] „Nogmaals, — hervat hij — ik bedoel die eenheid van doel en zamenwerking, welke van alles, het geringste zoowel als het grootste, wel veelal bedekt en met sluwheid, maar altijd met vaste en zekere hand, tot haar voordeel partij trekt:" [*Want hoor toch eens verder, wat die behendige Roomschen in een ommezien weten uit te werken door die eenheid van doel en zamenwerking,*] welke „evenzeer het plaatsen van roomsche dienstboden in protestantsche gezinnen, het aangaan van huwelijken en wat dies meer zij, derwijze bestemt en regelt, dat hierdoor vooral de deftige burgerstand in sommige plaatsen, zelfs in aanzienlijke steden, reeds in eene roomsche [*een roomschen*] herschapen is:"; [*dit zeggen is al te zot, men lacht er om; maar wat volgt, is inderdaad tergend, en daar moet men een stalen voorhoofd toe hebben, om het, tegenover het schreeuwend] feit der terugzetting en uitsluiting van de Katholieken, nog te durven uitbrengen; die eenheid dan heeft evenzeer den deftigen burgerstand Roomsch gemaakt,* „als zij het bezetten van meer of min belangrijke, vooral administratieve posten, het stem- en kiesregt, ja zelfs de buitenlandsche diplomatie en Nederlands vertegenwoordiging aan buitenlandsche Hoven, uitsluitend aan hare belangen doet dienstbaar zijn. Met één woord, ik bedoel die eenheid van zamenwerking, waardoor onze wederpartij zich nergens meer verheugt, ja nergens meer in groeit en bloeit, dan in onze verdeeldheid!"

Tegenover die gesloten legermagt zijn wij zooveel als losse, „elkander zoo niet vijandige, dan toch belemmerende en vaak benadeelende vrijkorpsen." — „Waarlijk, indien men mogt aannemen, dat onze vijand zelve deze onze handelwijze kon hebben uitgelokt, — gelijk men dit [*wat insinuatie!*] ten aanzien onzer kerkelijke twisten wel eens beweerd heeft, — dan zou men althans moeten toestemmen, dat zijne bekende handigheid, vooral ook in dit opzigt, zich niet heeft verloochend."

Dat groot gebrek onder ons is lang gevoeld. In 1844, toen zich dat betreurenswaardig verschijnsel begon te vertoonen, vestigde de voorzitter, de Hoogleeraar Bosscha, er de aandacht reeds op. Een der meest ijverige voorstanders van *Welstand*, „die aan haren oorspronkelijken alleen noord-brabantschen werkkring, tegen veler zienswijze in, de tegenwoordige uitbreiding heeft helpen geven, wijlen Herman Ameshoff, werd ons door den dood ontrukt, toen hij juist bezig was het ontwikkelde plan tot eene *Algemeene Nederlandsche Protestantsche Maatschappij* te ontwerpen."

De voorzitter beslist niet, of de tijd er toe rijp voor was, of er nu rijp voor is; maar de *commissiën van zamenwerking* zijn een bewijs, dat men die behoefte gevoelt, doch ze zijn geen afdoend middel om er in te voorzien. Hij meent, dat het onderzoek, *of* en *hoe* de zoo dikwijls en door zoo velen reeds uitgesproken wensch naar eene *Algemeene Protestantsche Maatschappij voor Nederland* te verwezenlijken zij, als de meest dringende behoefte en eisch van het tegenwoordige oogenblik moet worden aangemerkt. Die wenk en les springt uit het gezegde in 't oog. Nogtans ook bij naauwer onderlinge vereeniging, zouden de afzonderlijke *Besturende Commissiën*, de eigenaardige werkzaamheden, en eigen fondsen blijven. Nog een en ander waagt hij er aan toe te voegen, en eindigt intusschen met den hoffelijken wensch, dat *Welstand* en de Zuster-genootschappen, elk het bijzonder doel, hetwelk zij nastreven, meer en meer gelukkig bereikt mogen zien.

Een nieuw voorbeeld, hoe partijzucht door openbare ongeregeldheden zich mengt in huisselijke twisten, die de gemengde huwelijken om geloofsverschil aanbrengen, levert ons de *Haarlemsche Courant* in het volgende:

„Te Woudrichem heeft op Zondag 9 dezer eene groote spanning onder de bevolking geheerscht. De reden daarvan was het volgende. Aldaar woont een gewezen matroos, R. K., gehuwd met een Prot. vrouw. Deze menschen hebben 9 jaren zamen in huisselijke rust en vrede geleefd, en werden met 3 kinderen gezegend, die allen in de Prot. kerk gedoopt zijn. Na een ernstige ziekte van den vader, schijnt de pastoor dien man tot andere gedachten gebragt te hebben. Immers wil hij die drie kinderen nu met geweld tot zijne religie overbrengen. Dit heeft reeds de huisselijke rust verstoord, alsmede de belangstelling der talrijke Prot. ingezetenen gaande gemaakt; terwijl deze hier ruim 1400 zielen tellen en de R. K. bevolking slechts een 70tal leden uitmaakt, die hier steeds met vriendelijkheid bejegend wordt. Op genoemden Zondag wilde de vader weder met geweld een 3jarig kind naar zijne kerk voeren, dat de moeder schrijende, trachtte te beletten — en zóó drong dit ouderpaar tot in de R. K. Kerk, worstelende, door, waar men met de dienst nog niet begonnen was, doch niettemin werd de vrouw met geweld de kerk uitgeworpen en mishandeld; en waren er geene doeltreffende maatregelen door den burgemeester genomen, dan voorzeker had men van de zaamgeschoolde menigte ligtelijk ergerlijke gevolgen kunnen vreezen. Men verneemt, dat er wegens het gebeurde eene regterlijke instruktie zal geschieden."

Wij laten het gebeurde te Woudrichem, gelijk het te Kuinre voorgevallene, over aan de beoordeeling van de justitie. Wij veroorloven ons eene vraag, niet over het feit, maar ter gelegenheid daarvan. Het gebeurt dikwerf, dat eene Katholieke moeder, gehuwd aan een Protestantschen man, ten spijt der aan haar en aan de Katholieke Kerk gedane belofte, hare kinderen Protestantsch ziet maken en voor haar gansche leven gekwetst wordt in het diepste van haar hart. Hebben de Katholieken bij dergelijke gelegenheid ooit eenig straatrumoer gemaakt?

Bij den minister van Financiën is, van een onbekende, onder het postmerk Rotterdam, van den 14n dezer, een bankbiljet van vijf en twintig gulden, ten behoeve van 's Rijks schatkist, ontvangen.

'S GRAVENHAGE 18 Jan. HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik zijn heden uit Luxemburg in de residentie aangekomen.

— Gisteren morgen vergaderde het komité van defensie. Dit komité bestaat behalve uit Z. K. H. prins Frederik en Z. D. H. den hertog van Saksen Weimar, uit den heeren Storm van 's Gravesande, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, den luitenant-generaal Nepveu, chef van den generalen staf, den luitenant-generaal Storm de Grave, inspekteur der kavallerie, den luitenant-generaal Duijcker, inspekteur der infanterie, den generaal-majoor Wilbrenninck, inspekteur der artillerie en den generaal-majoor Gey van Pittuis, inspekteur in de 7a inspektie van forktikatiën. In deze vergadering is de luitenant-generaal Duijcker door den Voorzitter, den luitenant-generaal Nepveu, geïnstalleerd.

Behalve de leden van het komité van defensie waren nog tot bijwoning der eergisteren gehouden vergadering van dat komité, uitgenoodigd de heeren: de generaal-majoor van Mulken, provinc. kommandant in Groningen, Friesland en Drenthe; de generaal-majoor Delprat, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; de generaal-majoor von Lobensels; de kolonel Knoop, van het 6 regement infanterie; de gepensioneerde kolonel de Bruijer, van het wapen der artillerie, en de majoor intendant in de eerste militaire administratie, baron Dibbetz. Heden heeft het komité weder eene vergadering gehouden.

— Ter gelegenheid van den aanstaanden verjaardag van Z. M. den Koning zal er, behalve andere feestelijkheden, eene stads-illuminatie in het Voorhout en op den Vijverberg worden ontstoken.

— Naar men verneemt, is de heer Brouwer van Hogendorp, ondernemer van het leggen van een spoorweg van Moskou naar Saralof, gisteren naar Rusland vertrokken.

— Heden morgen is door de Duin-kommissie in de Scheveningsche duinen wederom aan eenige arbeiders

werk verschaft. In het geheel zal nu ongeveer een honderdtal personen aldaar werkzaam zijn.

— Met genoegen vermelden wij, dat onze nog jeugdige stadgenoot, de heer Henri van Engel, op het laatst gehouden concours te Parijs, onder voorzitterschap van den heer Beaumont den eersten prijs 1e kl. heeft behaald wegens door hem gegeven blijken van bijzondere bekwaamheid en vlugheid in het in Frankrijk zoo hoog aangeschreven vak van het vervaardigen van coiffures.

ZUTPHEN, 15 Jan. Heden morgen ten 9 ure had de plegtige begrafenis plaats van den heer C. A. Bakker, den stichter van het *Gebroeders Bakkers' weeshuis*. Eene groote menigte, waaronder bijna al de leden van den kerkeraad en het diaconie-bestuur der Hervormde gemeente, benevens de wijk-predikant ds. van Griethuijsen, had zich aan het kerkhof vereenigd en schaarde zich achter de weezen, de bloedverwanten, de executeuren des boedels en de provisoren van het gesticht, ten plegtigen optogt naar het graf.

De heer C. A. Bakker was een vermogend man zonder huisgezin, en heeft het genot gesmaakt, om gevolg te geven aan het reeds met zijn overleden broeder P. Bakker beraamde ontwerp tot het stichten van een weeshuis, hetwelk dan ook beider naam draagt, en dat hij nog gedurende de laatste jaren zijns levens heeft zien werken en bloeijen. Naar wij vernemen, heeft hij behalve eenige kleine legaten, (waaronder *f* 1000 aan de diakonie der Herv. gemeente) zijn overig vermogen geheel aan zijn gesticht vermaakt, dat daardoor in staat zal zijn, om tot 40 à 50 weezen te kunnen opnemen. (*Arnh. Ct.*)

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

LONDEN, 18 Jan. Het Oostenrijksche kabinet heeft, naar men zegt, aan de Europeesche kabinetten geruststellende nota's gezonden, ter zake van de Servische aangelegenheid.

Het voorstel, dat de heer Bright voornemens is, aan het Parlement in te dienen, ter zake der hervorming, is reeds ten deele bekend. De *Times* acht het bij eene eerste beschouwing voor gematigder, dan men had kunnen verwachten.

De Koningin zal op 3 Februarij in persoon het Parlement openen.

PARIJS, 18 Jan. De *Constitutionnel* bevat een artikel van den heer Renée waarin gezegd wordt, dat Oostenrijk de bevelen heeft ingetrokken, welke aan den goeverneur van Semlin waren gegeven, en dat die mogendheid nimmer in Servie heeft willen tusschen beiden komen zonder zich alvorens deswege met de andere mogendheden te verstaan. Dit besluit versterkt het vertrouwen op het behoud van den vrede. (*Tweede Dépêche.*)

Uit eene goede bron wordt gemeld, dat eene diplomatieke nota van Oostenrijk over de Servische aangelegenheid alhier is ontvangen. Als feit beschouwd, heeft de kwestie haar belang verloren, vermits vorst Milosch is erkend; als regtskwestie beschouwd, behoorde het aanbod van Oostenrijk aan den pacha van Belgrado gedaan, aan de Porte te worden medegedeeld en door deze aan de groote mogendheden ter besiissing onderworpen worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Jan. De gemoederen zijn beter gestemd; maar de staat van zaken is steeds dezelfde. Er kan nog niets beslist worden, aangezien het antwoord van het Weener kabinet nog niet ontvangen is. Intusschen worden tusschen de kabinetten der Tuileriën, van Londen en Berlijn eenerzijds en ten anderen tusschen die van Weenen en Berlijn de onderhandelingen ijverig voortgezet. Men zegt, dat Oostenrijk Pruissen tot het doen van formeele verbindtenissen tracht over te halen in geval van eventueele gebeurtenissen. Nog zegt men, dat de officieuze raad, door twee mogendheden aan Oostenrijk gegeven, te Weenen een geheel tegenovergesteld rezultaat heeft erlangd dan die mogendheden beoogden. Graaf Buol schijnt er immer in hooge gunst, 'tgeen in de diplomatische wereld als een soort van manifestatie wordt beschouwd.

Voralsnog zijn er geen officieele stappen gedaan, om het denkbeeld der vereeniging van een Kongres te verwezenlijken, waarin de thans hangende quæstiën zouden besproken worden; een denkbeeld, waarvan de uitvoering algemeen wenschelijker zou zijn dan dat men toevlugt tot de wapens neme; ook schijnt de diplomatische beweging, die thans plaats heeft tusschen de verscheidene kabinetten, dat doel te willen bereiken. 't Is niet eerder dan wanneer de onderhandelingen ten einde zijn geloopen en Oostenrijk zijn besluit heeft te kennen gegeven, dat de mogendheden zullen beraadslagen wat verder te doen.

— De Tuileriën en zijne omgeving zijn, zoo als vroeger, in twee partijen verdeeld: de partij die den oorlog wil en de partij, welke alles aanwendt om den vrede te behouden, waarvan men nog volstrekt niet zeker is.

— Eene zinsnede in de redevoering van Ratazzi, president der Sardinische Kamer, heeft natuurlijk hier veel opzien gebaard. Men beschouwt ze als eene aanvulling der troonrede en meent er een bewijs in te zien, dat men te Turijn wel degelijk op het uitbreken van den oorlog rekent.

— Dezer dagen werd het gerucht verspreid dat graaf Walewski, die zeer voor den vrede is, door den heer de Persigny aan het departement van Buitenl. Zaken zou vervangen worden, welke laatste, naar men zegt, zeer overhelt tot den oorlog dien men vermoedt dat zal uitbreken. Dat gerucht wordt in twijfel getrokken en men beweert dat de heer de Persigny niet minder dan de heer Walewski vredesgezind is, ja zelfs meer dan deze. Hij zou met vuur voor den Keizer zijne denkbeelden ten aanzien der thans hangende quæstiën hebben ontwikkeld.

— Eenige Engelsche dagbladen werden heden in beslag genomen, doch spoedig daarna weder vrij gelaten. Men schrijft dit daaraan toe, dat zij eenige al te duidelijke aanwijzingen bevatten omtrent de millioenen, welke de heer de Morny en eenige andere vertrouwden des Keizers, door de aanzienlijke daling der fondsen hebben gewonnen. De invloed, dien de heer de Morny thans uitoefent, blijkt overigens voldoende uit de omstandigheid, dat in de afgeloopen week zijne toevallige verschijning op de beurs voldoende was, om eene oogenblikkelijke daling te veroorzaken. Het is overigens algemeen bekend, dat de heer de Morny vóór 1 Jan., dus vóór dat de Keizer tot den baron Hubner de bekende toespraak heeft gehouden, vele fondsen heeft doen verkoopen.

— Te Marseille en Toulon worden de krijgstoerustingen, waarvan dezer dagen gesproken is, ijverig voortgezet. In het arsenaal te Marseille is eene groote hoeveelheid materieel aangekomen, waarvan onlangs de verdelgende uitwerking te Vincennes beproefd werd; maar het verdient opmerking dat op de adressen der kanonnen Oran en Algiers als bestemmingsplaats staan aangeduid. Intusschen zegt men, dat zij Marseille niet zullen verlaten. Bereids zijn vijf millioen patronen aangekomen. De militaire bakkerij houdt zich bezig met het bakken van beschuit voor den veldtogt. Mogten de gebeurtenissen er toe leiden, dan zal vermoedelijk een der eerste te nemen maatregelen een expeditie naar de Adriatische Zee zijn.

— Niets bevestigt tot hiertoe den uit Napels ontvangen telegram, welke berigtte dat Napels in staat van beleg zou zijn verklaard terwijl integendeel het berigt der *Union*, gisteren medegedeeld, waarheid is, namelijk dat de gevangenen, die verzachting hunner straf hebben erlangd, volgens koninklijk dekreet, naar Amerika zullen worden ingescheept; doch dat dit niet is met hun vrijen wil. Daarentegen beperkt een ministerieel dekreet de koninklijke gratie enkel tot die gevangenen, welke zich naar Kadix laten vervoeren om van daar naar Amerika scheep te gaan, waar zij hun verblijf moeten vestigen.

Het dekreet heeft den datum van 27 December en het ministerieel besluit dat van 6 Januarij.

— Uit Lissabon wordt geschreven, dat de vergoeding door Frankrijk geëischt ten bate der reeders en bemanning van de *Charles Georges* ter somma van 340,000 franken door de regering betaald en dadelijk naar Parijs gezonden is.

ENGELAND.

LONDEN, 17 Jan. De *Times* zegt berigt te hebben ontvangen, dat dd. 14 dezer te Napels een dekreet zou zijn afgekondigd, met de bedreiging, dat ieder die op heeterdaad betrapt werd van tegen de binnenlandsche rust van den Staat te handelen, onmiddellijk voor een krijgsraad te regt zou staan, en dat zij, die beschuldigd werden tegen de veiligheid van den Staat zamen te zweeren, door de gewone regtbanken zouden geoordeeld worden.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 16 Jan. De *Post Zeit* behelst het volgende schrijven uit deze stad, gedagteekend 10 Jan.:

„Hoewel het niet te wederleggen is, dat in het Lombardiesch-Venetiaansch koningrijk een schijnbare onrust heerscht, uitgelokt door de revolutionnaire agenten en de opruijende geschriften uit Turijn gezonden, moet van den anderen kant met genoegen gewezen worden op de meerderheid der bevolking, die met kracht de handelingen der vreemde zendelingen laakt en het goevernement steunt. Eenige dagen geleden, zijn verscheidene achtenswaardige burgers door den aartshertog-goeverneur ontvangen, en hebben Z. K. K. H. verzocht hem hun trouw te mogen betuigen, en hij bij Z. M. den Keizer den tolk hunner gevoelens zij."

Daarentegen schilderen de uit Turijn ontvangen berigten den toestand tusschen de Oostenrijkers en Italianen in het Lombardiesch-Venetiaansch koningrijk geheel anders af. Onder de schijnbare rust, waarvan men spreekt, smeult verborgen het vuur van een opstand aangehouden door de stellige hoop op Piëmonteesche en Fransche interventie.

— Uit Milaan wordt dd. 12 Jan. geschreven, dat te dier stede dagelijks per spoortrein van Venetië troepen aankomen, maar geen enkel Italiaansch regiment; want de Italiaansche soldaten zijn, zooals gezegd wordt, alle naar een verwijderd gedeelte van het rijk gezonden, terwijl geheel Kroatië integendeel het Milaneesche overstroomt. Ook ziet men vele Poolsche hulanen, die de Hongaarsche huzaren hebben vervangen. Men schijnt de troepen niet te vertrouwen, wier nationaliteit Oostenrijk verdacht voorkomt. De zonderlinge vermenging, die sedert eenigen tijd in het Oostenrijksche leger is ingevoerd, maakt dat daar die nationaliteit niet bestaat welke de overwinning schenkt. In één regiment is 't niet zeldzaam alle nationaliteiten van het rijk te vinden.

De indruk, door de troonrede van Sardinie's Koning te weeg gebragt, was te Milaan groot, aangezien ze duidelijker is dan men vermoed had. De koerant van Milaan heeft den moed gehad ze te publiceeren, maar het moet gezegd worden, dat reeds den 11 Jan. daarvan gelitografieerde afschriften te Milaan in omloop waren. De algemeene blijdschap is er te grooter, daar men de bevestiging van prins Napoleon's huwelijk met prinses Klotilde ontvangen heeft.

— De kommandant van het 3e legerkorps, Prins Edmond Schwarzenberg is, na den 12n dezer met zijn staf te Triëst scheep te zijn gegaan, te Milaan aangekomen.

— Aan de *Opinione* wordt uit Bologna dd. 10 Jan. geschreven, dat na het vertrek van den hertog naar Weenen, op de muren van het hertogelijk paleis deze woorden geschreven stonden: „Een paleis te huur tegen den 8n Mei.

ITALIE.

ROME, 11 Jan. Bij het ministerie is in den laatsten tijd ernstig de kerkelijke quæstie betreffende Piëmont in overweging geweest. De heer Cavour wilde een einde maken aan de oneenigheid, tusschen Rome en zijn land bestaande, en moet genegen zijn geweest om ernstige waarborgen te geven. Men was hier daarover zeer verblijd want Z. H. wenscht vurig de herstelling der vriendschappelijke betrekkingen.

Maar eindelijk zou de invloed der bovendrijvende partij de goede gezindheid van den heer de Cavour hebben tegengewerkt en wederom zou men tot het besluit zijn overgegaan, om den vorigen weg te blijven volgen. De keuze der Bisschoppen zou op hen vallen, die men meent dat voor den tegenwoordigen staat van zaken gunstig gestemd zijn, en men zou gaarne een bisdom oprigten, waarop men des noods tegen den H. Stoel zou kunnen steunen. Docht 't staat te bezien of de Piëmonteesche geestelijkheid, door de gebeurtenissen gelouterd, zich tot dergelijke denkbeelden zou leenen, en of Rome zich op die noodlottige helling zou laten meêslepen.

STADSNIEUWS.

237ste Staats-Loterij. (Prijzen van *f* 1000 en daarboven). 5de Klasse, 9de Lijst: N°. 839, 5418, 14584, 14685 en 18614 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 18 Januarij.

BEVALLEN (12 Jan.): G. W. Eschauzier, geb. de Hertogh, D. — (14 Jan.): W. C. Zimmer, geb. Zeegers, D. — (15 Jan.): E. M. Brummer, geb. Hendriks, Z. - R. Speelman, geb. Smit, D.

OVERLEDEN (10 Jan.): J. F. M. van Bommel, 1 j. — (11 Jan.): W. J. Bouman, wed. J. F. Pflughaupt, 54 j.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS [illegible] OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 24,95	à —	Pruissische	*f* [illegible]	à —
Napelsche	„ 24,25	„ —	Spaansche	„ 2,41½	„ —
Div. in £	„ 11,65	„ —	Hamb. Russ.	„ 34⅝	„ —
Eng. Russen	„ 11,65	„ —	Russ. in Z. R.	„ 34⅝	„ —
Fransche	„ 55½	„ —	Polen „ P. R.	„ —	„ —
Belgische	„ 55⅞	„ —	„ „ Fl.	„ 26⅞	„ —

Buitenl. Spanje *f* 55⅜. Nation. Met. *f* 30,05.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIËN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,6[illegible]
Oude Gerande Dukaten	„ 5,[illegible]
Wigtige Souvereinen	[illegible]80
„ Pistolen	[illegible],60
Stukken van 20 Franks	[illegible] 9,35
BarenGoud en Speciën à *f* 1442,60 [illegible]	9½ à 10½ pc.

ZILVEREN SPECIËN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55 à 2,60
Stukken van 5 Franks	„ 2,33 „ 2,36
Brabandsche Kroonen	„ 2,65 „ 2,70
Fransche	*f* 2,70 *f* 2,75
Pruissische Daalders	„ 1,74 „ 1,77
Zilver 1000 à 980	„ — „ —
„ 900 „ 700	*f* 104,20 à 105,—

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		17 JAN.	4½ n.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie . .	5 pCt.	a		
Nederl. Bank	4 „	„		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64½	64⅝	64⅝
Dito Dito	3 „	761⁵⁄₁₆	761⁵⁄₁₆	76⅞
Dito Dito	4 „	98⅞	98¾	98¾
Amortisatie-Syndikaat .	3½ „	93⅝		
Aand. Handel-Maatsch.	„	141¾	144	143½
Oost-Ind. Leening . .	4 „	971⁵⁄₁₆	98	
Aand. Holl. Spoorweg	. .			
Leening idem	4½ „			
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½ „	101		
Maatschappij van Weld. .	4 „	62½		
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½ „			
Dito *Rothschild* . . .	2½ „	52⅞	53	
Frankrijk, Certifikaten	3 „	65¼		
Spanje, Obligatiën . .	1½ „	30³⁄₁₆	30⅜	30⅜
Dito	3 „	45⅞	45¾	45⅝
Dito Binnenlandsche .	3 „	41¹⁄₁₆	41³⁄₁₆	41³⁄₁₆
Amortisable Schuld	. .	9½		
Bewijzen Coupon . .	. .	6¼		
Crediet Instel. bij *Frost* & C°.	. .			
Portugal, Obligatiën . .	3 „	461⁵⁄₁₆	46⅞	46⅞
Dito 1856 . . .	3 „	45¾	451⁵⁄₁₆	451³⁄₁₆
Uitgestelde . . .	. .			
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 „	104⅞	105⅜	105⅜
Dito bij idem 1828/1829	5 „	103		
Cert. bij idem 1831/1833	5 „	91⁵⁄₁₆	91⅜	
Dito bij idem 1840 .	4 „	86⅝		
Dito bij *Stieglitz* . .	4 „	86⅝	86¾	
Dito Nieuwe . . .	4 „			
Dito 5de Serie . .	5 „	98¼		
Dito 1855, 6de Serie . .	5 „	101⅞	102¼	102¼
Dito Adm. te Hamburg	5 „			
Dito dito te Londen	5 „			
Dito dito dito	4½ „	97⅝		
Inschrijv. in Assignatiën	6 „			
Certifikaten van dito .	6 „	68½		
Spoorweg Aktiën . .	5 „	75¾		
Polen, Aand. 1835, fl. 500		155¾		
Obligatiën . . .	4 pCt.	81¾	82	
Pruissen, Oblig. . .	4½ „			
Aandeelen 1854 . .	3½ „			
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 „			
Dito dito	4 „	62¼		
Dito Metalliek . . .	5 „	73⁹⁄₁₆	73¾	7311⁄₁₆
Dito Rente Amsterdam	5 „	84	84½	84½
Dito Nationale 1854	5 „	74⅝	75⅛	751⁄₁₆
Dito dito . . .	2½ „	37½	37¾	
Weener Bankaktiën . .	ƒ	1103	1107	
Dito Aand. fl. 250, 1839	„			
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.			
Beijeren, Spoorweg Aandeelen				
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 „			
Dito bij *Rotschild* .	5 „			
Denemarken, Obl. te Lond.	5 „	99⅞		
Dito	3 „			
Braz., Geldl. 1824 v. £ 100	5 „			
Dito 1839 van £ 100 .	5 „			
Dito 1843 . £ 100	5 „			
Dito 1852 . . .	4½ „			
Dito 1858 . . .	4½ „	91⅞		
Sardinië	5 „	87⅞		
Peru, Geldl. 1854 .	4½ „			
Dito te Parijs . . .	. .			
Ecuador, Obl. 1855	1 „	161⁄₁₆	16¾	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	5 „	41⅜		
Dito Uitgestelde . .	2½ „			
Grenada, Obligatiën . .	3½ „	19	19⅛	
Dito Uitgestelde		5⅝		
Mexiko, dito . . .	3 „	18¾	19	
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*,	Lr. A	791		
Dito dito	Lr. B			
Dito bij *Rothschild* .	6 pCt.			
Amerik. Bank-Aktiën				
Illinois Spoorw. Aandeelen				
Dito Oblig. Constr. Bons	7 pCt.	83		
Louisiana	5 „	101¾	101⅞	
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5 „	5⅞	5⅝	

Handel-Maatschappij kontant ——, dito Leening 1858 4 pCt. —; Russische Spoorweg doorgef. 288½, 39½; Hypotheek 4½ pCt. 91⅞; Ft.-Oost. Spoorw.-Oblig. bij Hope 3 pCt. 128, ½.

De markt is over het geheel in vaste stemming gebleven. Aand. Handel-Maatschappij waren nog al zeer gevariëerd en waren aanmerkelijk williger.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3 pCt., ——

Wisselkoers.

2/m. Parijs	ƒ 55⅝	2/m. Livorno	ƒ 39¼
Zigt	55⅝	„ Napels	79¼
2/m. Bordeaux	55⅝	3/m. Petersburg . .	176
½/m. „	55⅝	6/w. Weenen . . .	111
3/m. Madrid	238	„ Augsburg . .	35¼
„ Cadix	240	„ Frankfort . .	99
„ Sevilië	237	2/m. Hamburg . .	35⅛
„ Bilbao	237	Zigt	35⅝
„ Lissabon	41	2/m. Londen . .	11.65
„ Porto	41	Zigt	11.75
2/m. Genua	45⅞	Rotterdam . . .	¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 17 Jan. België 2½ pc. 56.75; 4½ pc. 98.50; Metal. 77.25; Nation. 79.25; Spanje 1½ pc. 30.—p; 3 pc. 41.25p.

PARIJS, 17 Jan. Rente kont. 4½ pc. 96.50, op tijd 3 pc. 69.—; Credit mobilier 792; Fr.-Oost. Spoorw. 580; Spanje 1½ pc. 29¼; 3 pc. 40⅝; Rom. Leening 91.

MADRID, 15 Jan. Spanje 3 pc. 41.50; 1½ pc. 30.60.

LONDEN, 17 Jan. Cons. 95⅝; Braz. 5 pc. ——; 3 pc. Mexiko 19¼; 4½ pc. Peru 90⅝; 3 pc. id. 73; 4½ pc. id. doll. bonds 84; Grenada uitgest. 5½; id. werkelijke 20; 5 pc. Venezuela 43; 2¼ pc. id. 16⅝; 3 pc. Port. 47; 3 pc. Spanje 45¼; 1½ pc. id. 30¼; Amortiz. 6¼; Coupons 9½; 4½ pc. Russen 99¼; 5 pc. id. 113½; 2½ pc. Holland 65½; 4 pc. id. 101¼; Illinois Shares 67; id. 7 pc. Oblig. 81; Sardinië 85½; Ecuador 16⅞.

WEENEN, 17 Jan. Met. 5 pc. 82.40; Nat. 83.—; Bank-Aktiën 960.—; Noord-Bahn akt. 174; Credit Anst. 224; O.-Fr. Spoorw. akt. 239; Lomb. Venetiaans. 99.—; Nieuwe 104.—; Wissel op Londen 3/m. 10.31; Goud 2; Zilver —.

BERLIJN, 17 Jan. Stieglitz 5de serie 104⅜; 6de id. 107½; Rusland 5 pc. 110¾; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100½; Diskonto 4.

HAMBURG, 17 Jan. Mexikanen 4⅜, Spanje 3 pc. 39; 1½ pc. 28¾, Rusland 5 pc. 105⅞, 4½ pc. —, Vereinsbank 97½, Noord-Duits. bank 84, Wissel op Londen 3/m. —.—; Amsterd. —.—, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 17 Jan. Metalliek 5 pc. 77½, Spanje 3 pc. 41⅞; 1½ pc. 30⅛, Wissel op Londen 117¼, Weenen 114½, Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 3½.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 14 Jan.

Tarwe in een doen: 133, 134 ℔ witb. Poolsche ƒ335, 340; 133 ℔ b. dito ƒ329; 134 ℔ n. Rostocker ƒ290, 184 ℔ jarige Lubecker ƒ310; 135 ℔ Kubanka ƒ305; 160 2 ℔ nieuwe Bovenlandsche ƒ265.

Ongedroogde Rogge bij partij iets lager; gedroogde bij gerijven onveranderd: 126 ℔ Pruissische ƒ196; 117, 119 ℔ Petersb. ƒ174, 176.

Garst in een doen: 115 ℔ Deensche ƒ182; 101 ℔ n. Vriess. Winter ƒ149.

Boekweit lager afgegeven: 120 ℔ Holsteinsche ƒ184.

Op 9 vaten Olie te leveren in April ek. 75; Okt. 69 ℒ. *Lijnzaad* flaauw; 111/2 ℔ Calcutta ƒ335. *Raapolie* op 6/w. ƒ43¾; Vliegend ƒ42½; 1° Mei ek. ƒ41½ a ¼; Sept., Okt., Nov., Dec. ƒ39½. *Lijnolie* op 6/w. ƒ31½; Vliegend ƒ30¼; 1°. Maart ek. ƒ30; April ƒ30¼; Mei ƒ30½; Sept., Okt. Nov., Dec. ƒ31½. *Hennepolie* op 6/w. ƒ35¼; Vliegend ƒ34.

SCHIEDAM, 17 Jan. Moutwijn ƒ13,50; Jenever ƒ19,—; Amst. Proef ƒ20,25 per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling ƒ1,20 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 17 Jan. Kerkhoven, Doggersbank, Batavia.
HELVOET, 17 Jan. Brem, Julie, Batavia, l. v. Brouwershaven.
BROUWERSHAVEN, 17 Jan. Kleve, Cornelis Anthonie, en Smith, Northumbrian, beide Batavia n. Rott.

UITGEZEILD:

BRIELLE, 17 Jan. Admiraal Ver-Huell (st.), Havre.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 17 Januarij, in het O. Z. Heeren-Logement.

1. Huis en Erve, Nieuwendijk, L 331; ƒ7450, ƒ50, Opgehouden. — 2. Dito, St. Jacobstraat, L 334; ƒ1775, ƒ25, Dito. — 3. Huis, Achterhuis en Erve, Bloemstraat, DD 316 en 317; ƒ3925. 4. Dito, als voren, DD 320 en 318; ƒ2050; te zamen ƒ5975, ƒ2, P. D. Lusink. — 5. Huis en Erve, tweede Bloemdwarsstraat, DD 445; ƒ1300, ƒ20, H. J. van der Krabben. — 6. Dito, tweede Leliedwarsstraat, MM 409; ƒ1125, F. Fuchs. — 7. Dito, derde Goudsbloemdwarsstraat, QQ 284; ƒ600, J. Schreiber. — 8. De helft in de Korenmolen *de Spring*, bolwerk Amstelv. bij de Wetering-Barrière, BB 141, en een dubbel Huis en Erve, als voren, BB 138 en 139; niet geveild. — 9. Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, Haarlemmerdijk, UU 256; ƒ2850, ƒ5, G. van Heerde. — 10. Huis, Achterhuis en Erve, Tuinstraat, NN 526; niet geveild. — 11. Huis en Erve, Prinsengracht, KK 519; ƒ3500, ƒ275, A. Jong. — 12. Huis, Achterhuis en Erve, Handboogstraat, D 307; ƒ2350, ƒ25, P. D. Lusink. — 13. Huis en Erve, Nes, A 294; niet geveild. — 14. Huis, Achterhuis en Erve, Bloemstraat, DD 305 en 306; ƒ2425, J. van Dijk. — 15. Huis en Erve, Binnen-Wieringerstraat, TT 310; niet geveild. — 16. Huis, Achterhuis en Erve, Brouwersgracht, QQ 36; ƒ2125, ƒ2, J. Helt. — 17. Huis en Erve, Korte Zwanenburgwal, C 117; ƒ2300, G. J. van Nes. — 18. Twee Huizen, Achterhuizen en Erven, Barndesteeg, K 237 en 238; ƒ3425. — 19. Twee Huizen en Erven, Hoogkamersgang op den Oudezijds Achterburgwal, K 32 en 33; ƒ812, te zamen ƒ4337, ƒ8, H. B. Lomans. — 20. Huis en Erve, Achtergracht, Z 127; ƒ1800, ƒ25, J. Smit — 21. Koetshuis en Erve, Oude Looijerstraat, GG 645; ƒ1275, ƒ150, J. H. Richard.

Advertentiën.

(966) Heden is tot overgroote droefheid van mij, mijne kinderen en behuwdkinderen, na eene kortstondige ziekte, na voorzien te zijn geweest met de Heilige Genademiddelen der R. K. Kerk overleden mijne geliefde Echtgenoote MAGDALENA VAN DER DRIFT, in den ouderdom van tachtig jaren en ruim drie maanden, na eene allergenoegelijkste Echtvereeniging van 56 jaren en 8 maanden. Wat ik in mijne hooge jaren aan haar verlies zullen zij best kunnen beseffen, die de overledene in haren godsdienstigen levenswandel gekend hebben.

JACOBUS DZ. AMMERLAAN.

DELFT, 17 Januarij 1859.

Men verlangt te plaatsen, liefst met 1° Februarij, een **ouderloos Meisje** van burger familie, R. C., 22 jaren oud, ten einde in het Huishouden of in een Winkel behulpzaam te zijn. Men gelieve zich met *franco* brieven te adresseren onder de letters A. Z. bij de Wed. J. R. VAN ROSSUM, Boekhandel te Utrecht. (963)

Men verlangt *zoo spoedig mogelijk* in eene stad van Zuid-Holland: eene geëxamineerde **Secondante,** bij voorkeur R. Cat., op gunstige vooruitzigten. Brieven *franco*, onder letter K, aan den Boekhandel van P. ENGELS te Leyden. (965)

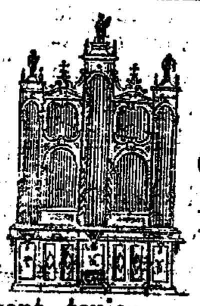

Les Magasins de la Société anonyme
pour la Fabrication de
Grandes Orgues et d'Harmonium
(Etablissements MERKLIN, SCHUTZE)
Successeurs de Mr DUCROQUET,
Facteur de S. M. l'Empereur des Français,
à Bruxelles, chaussée de Wavre, 49,
à Paris, Boulevard Montparnasse, 49,
sont toujours assortis d'Orgues à tuyaux entièrement achevées pour Chapelles et pour Eglises.

Idem d'Orgues Orchestrium pour Chapelles et pour Salons.

Idem d'Harmonium en bois de chêne et en palissandre. (912)

De Zalf en Pillen van Holloway zijn een uitmuntend middel voor vrouwen ter genezing van *ongemakken aan de borst.* De echtgenoot van K. S....., te *Utrecht*, had twee groote etterende wonden aan de borst. Men wist niet waaraan dit ongemak was toe te schrijven, doch gaf haar verschillende geneesmiddelen, die echter alle zonder goed gevolg bleven. Eindelijk besloot de Heer S..... zijne vrouw de zalf en pillen van Holloway te doen gebruiken, zij bewilligde daarin; na drie weken tijds begon het kwaad aanmerkelijk te verbeteren, en in het gebruik derzelven twee maanden lang volhoudende, was zij volmaakt hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à ƒ 0.80, ƒ1.85, ƒ3.00, ƒ6.75, ƒ13.50, ƒ20.50.

Potjes Zalf à ƒ0.80, ƒ1.85, ƒ3.00, ƒ7.05, ƒ13.85, ƒ22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren ADAMA, Apothekers, Utrechtschestraat, Y No. 251 en Nieuwendijk, L N°. 78, als Depôthouders te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, depôthouder te *Prinsland* en bij STRAATMAN, hoofd-depôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen* Strand 244 *Holloway's-Etablishment.* (913)

(943) Door de Boekh. Wed. J. R. VAN ROSSUM te Utrecht is verzonden, *de prospectus* van een *zeer belangrijk werk*, getiteld:

VOORLEZINGEN OVER GODSDIENST,

voor Beschaafden, bizonderlijk voor de Jeugd,
gehouden voor de leerlingen in de hoogere wetenschappen, aan het Gymnasium te Fuligno, door den Kannunik D. FRANC. SPEZI, Professor der Wijsbegeerte.
Naar het Italiaansch vertaald door een R. K. Pr.

Deze prospectus bevattende de geheele opgave der inhoud van dit werk, is bij alle Boekhandelaren voorhanden of te bekomen. Op aanvrage wordt dezelve *franco* verzonden.

Voorwaarde van Inteekening.

De *Voorlezingen over Godsdienst*, zal in één deel worden uitgegeven, en minstens 28 vellen druks van 16 pagina's bevatten. De prijs is bepaald op *tien cents* het vel druks, of voor het geheele werk ongeveer ƒ 2.80.

De inteekening is open gesteld tot 1 Februarij a. s. Buiten inteekening wordt de prijs verhoogd.

BOEKHANDEL VAN C. L. VAN LANGENHUYSEN.

Graduale en Antiphonarium in 8°.

De prijs van den Graduaal in lederen band is ƒ4.00.
Idem van den Antiphonarium ƒ2.75.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.